

Міністерство освіти і науки України
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

(м. Харків, Україна)

УНІВЕРСИТЕТ МИКОЛАСА РОМЕРИСА

(м. Вільнюс, Литва)

РИЗЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(м. Рига, Латвія)

УНІВЕРСИТЕТ ФІНАНСІВ І СТРАХУВАННЯ

(м. Софія, Болгарія)

МІНГЯЧЕВІРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(м. Мінгячевір, Азербайджан)

КАЗАХСЬКИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНИЙ

ІНСТИТУТ ІМЕНІ Л.Б. ГОНЧАРОВА

(м. Алмати, Казахстан)

МАТЕРІАЛИ

XVI Міжнародної наукової конференції
здобувачів вищої освіти

**«ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ
ПІДПРИЄМСТВА: ПОГЛЯД МОЛОДІ»**

10 березня 2023 р.

Харків
2023

У збірнику представлено матеріали XVI Міжнародної наукової конференції здобувачів вищої освіти «Проблеми розвитку економіки підприємства: погляд молоді».

Матеріали подано у авторській редакції. Редакційна колегія може не поділяти думок авторів. За достовірність даних відповідальність несуть автори.

Матеріали призначено для користування широкого кола зацікавлених осіб – науковцями, викладачами закладів вищої освіти, працівниками органів державної влади, підприємцями, здобувачами вищої освіти тощо.

Друкується за рішенням
Ради факультету управління та бізнесу ХНАДУ
протокол № 2 від 13 березня 2023 р.

Голова:

Богомолів В. О. – ректор ХНАДУ, доктор технічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки

Заступники Голови

Дмитрієв І. А. – проректор з наукової роботи ХНАДУ, доктор економічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України;

Шевченко І. Ю. – декан факультету управління та бізнесу ХНАДУ, доктор економічних наук, професор;

Дмитрієва О. І., д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки і підприємництва ХНАДУ.

Члени оргкомітету:

Криворучко Оксана Миколаївна, д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту ХНАДУ;

Ковальова Тетяна Володимирівна, к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування ХНАДУ;

Еюбов Вейсал Сейфал оглу, д.е.н., професор, проректор з наукової роботи Мінгячевірського державного університету (Азербайджан);

Ротомскіс Ірмантас, д.е.н., професор, заступник декана факультету економіки і управління фінансами Університету Миколаса Ромериса (Литва);

Калгулова Роза Жумахметівна, к.е.н., професор, завідувач кафедри економіки Казахського автомобільно-дорожнього інституту ім. Л.Б. Гончарова (Казахстан);

Лаце Наталія, д.е.н., професор, завідувач кафедри корпоративних фінансів та економіки Ризького технічного університету (Латвія);

Брітченко Ігор Геннадійович, д.е.н., професор, професор Університету страхування та фінансів (Болгарія);

Нестеренко Валентина Юрївна, к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки і підприємництва ХНАДУ, відповідальний секретар.

Проблеми розвитку економіки підприємства: погляд молоді:
Матеріали XVI Міжнародної наукової конференції здобувачів вищої освіти (м. Харків, 10 березня 2023 року). - Х.: ХНАДУ. - 2023. - 356 с.

© Колектив авторів,
2023

2. Завальнюк В. В. Методика проектування підсистеми інформаційного забезпечення стратегічного управління інноваційною діяльністю підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*, 2016. Вип. 8(1). С. 82–85.

3. Завальнюк В. В. Принципи управління інноваційною діяльністю. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*, 2013. Вип. 5(1). С. 182–185.

4. Лихолет С. І. Сучасні підходи оцінки ефективності економічного стимулювання інноваційної діяльності промислових підприємств. *Інвестиції: практика та досвід*, 2016. Вип. 1. С. 9–14.

ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Ковальов А.Ю.

*Науковий керівник: Кірдіна О.Г., д.е.н., професор
Український державний університет залізничного транспорту*

Економічні аспекти цифрових трансформацій залізничного транспорту охоплюють різноманітні напрями використання цифрових технологій та інновацій для покращення ефективності, конкурентоспроможності, продуктивності залізничного транспорту та можуть мати значний вплив на його економічний розвиток, наприклад:

1. Оптимізація ресурсів. Застосування цифрових технологій, таких як системи автоматизації та диспетчеризації, може допомогти підприємствам залізничного транспорту ефективніше використовувати ресурси, такі як персонал та матеріали.

2. Зменшення витрат на технічне обслуговування. Цифрові технології, такі як інтернет речей (IoT) та датчики стану, можуть сприяти визначенню потенційних проблем залізничного обладнання раніше, тим самим зменшуючи витрати на його технічне обслуговування.

3. Підвищення безпеки. Цифрові технології, такі як системи контролю за безпекою руху поїздів, можуть допомогти зменшити кількість аварій та збільшити безпеку пасажирів та персоналу.

4. Підвищення якості обслуговування. Цифрові технології, такі як системи електронного квиткування та інформаційні портали, можуть забезпечити пасажирів більш зручним та швидким доступом до інформації про розклади та маршрути.

5. Підвищення конкурентоспроможності. Цифрові технології, такі як системи управління логістикою та транспортно-логістичні платформи, сприятимуть підприємствам залізничного транспорту підвищити продуктивність та ефективність своєї роботи. Так, оптимізація логістики і зниження витрат дозволить за допомогою цифрових технологій зменшити час доставки, знизити витрати на паливо, підвищити ефективність використання

рухомого складу і скоротити кількість порожніх пробігів.

Цифрова трансформація транспортних систем у новому технологічному укладі - це процес впровадження цифрових технологій і інновацій в транспортну інфраструктуру та послуги з метою покращення ефективності та безпеки транспортних систем.

Виділимо основні напрямки цифрової трансформації транспорту:

1. Розробка інтелектуальних транспортних систем (ITS), які забезпечують більш ефективне керування рухом транспорту та покращення безпеки дорожнього руху за допомогою сучасних технологій, таких як мережі зв'язку, датчики, системи навігації та інші.

2. Розвиток розумних міст та залізничної інфраструктури. По-перше, розвиток розумних міст передбачає застосування технологій Інтернету речей (IoT) та інших інноваційних рішень, що забезпечують підвищення ефективності та зручності використання міського транспорту. Наприклад, системи моніторингу транспорту та розумні зупинки можуть покращити розклади руху транспорту, скоротити час очікування на зупинках та сприяти зменшенню заторів на дорогах. По-друге, транспортна залізнична інфраструктура може відігравати важливу роль у створенні ефективних систем міського транспорту. Наприклад, залізниця може бути використана як засіб масової транспортної системи, що забезпечує швидкий та зручний доступ до міста для жителів околиць. Також можливе використання залізниці для транспортування вантажів та пошти, що дозволяє зменшити навантаження на автотранспорт та покращити екологічну ситуацію в місті

3. Використання великих даних (Big Data) та аналітики для оптимізації транспортних систем та вдосконалення послуг для користувачів, що може бути корисними для оптимізації залізничних транспортних систем та вдосконалення послуг для користувачів у багатьох різних аспектах, наприклад: через аналіз великих даних можна визначити попит на залізничні перевезення на певні дати та часи; аналіз великих даних дозволяє залізничним компаніям знайти найкоротший та найоптимальніший маршрут для перевезення товарів; дозволяють залізничним компаніям відстежувати рух вантажних поїздів та знати, де знаходяться вантажі на кожному етапі перевезення.

4. Використання блокчейн-технологій для підвищення безпеки залізничного транспорту, зокрема для забезпечення безпечності руху поїздів, визначення стану і місцезнаходження вагонів, а також для забезпечення надійності та цілісності даних про вантажі та перевезення. Одним з застосувань блокчейн-технологій може бути створення цифрового реєстру вагонів та контейнерів, що буде зберігатись у розподіленій мережі. Кожен вагон або контейнер буде мати унікальний ідентифікатор, який буде записаний у блокчейн. Це дозволить контролювати місцезнаходження та стан кожного вагона або контейнера протягом усього транспортування. Також блокчейн може бути використаний для забезпечення безпеки руху поїздів. Наприклад, можна створити систему контролю за маршрутом руху поїзда з використанням сенсорів та розумних контрактів, що будуть зберігатись у блокчейні. Якщо поїзд буде рухатись за маршрутом, який не відповідає заданому, система

автоматично зупинить його рух. Це дозволить уникнути аварій та небезпечних ситуацій на залізничному транспорті. Щодо забезпечення надійності та цілісності даних про вантажі та перевезення, блокчейн може допомогти забезпечити їх відстеження протягом усього транспортування. Кожен запис про вантаж або перевезення буде мати унікальний ідентифікатор та детальну інформацію про нього.

Література:

1. Токмакова І. В., Чередниченко О. Ю., Войтов І. М., Паламарчук Я. С. Цифрова трансформація залізничного транспорту як фактор його інноваційного розвитку. *Вісник економіки транспорту та промисловості*. 2019. №68. С. 125-134.

2. Обруч Г. В. Цифрова трансформація підприємств залізничного транспорту в умовах розбудови глобального цифрового транспортно-логістичного простору. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2021. № 74. С. 91-101.

ТРУДОВИЙ ТА КАДРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА: СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ

Котелевець Є.К.,

Засць Д.Д.

*Науковий керівник: Водолажська Т.О., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

У наш час, коли економіка України і так перебувала у непростих умовах, ці обставини багаторазово ускладнилися як наслідками пандемії COVID, так і тривалим воєнним станом у країні. Передусім, це стосується наявності трудових ресурсів, здатних як мінімум забезпечити безперешкодну діяльність підприємств, оскільки частка працездатного населення значно зменшилася: працівники виїхали за кордон, змінили на цей час вид діяльності, перемістилися в інші регіони всередині держави тощо.

Зазначені події в цілому зумовили послаблення потенціалу господарств та підприємств України, та його складових, зокрема. Так, зниження зазнав і один із фундаментальних складових елементів потенціалу підприємств - трудовий чи кадровий потенціал. Наразі досить важливим та невідкладним завданням для організацій є його відтворення, посилення та, за можливості, забезпечення подальшого розвитку.

Для того, щоб реалізувати такі наміри, насамперед, слід встановити сутність та співвідношення термінів: «трудовий потенціал» та «кадровий потенціал» підприємства.

Станом на сьогодні, у провідній сучасній літературі [1-7] та в практичній діяльності підприємств має місце застосування обох зазначених термінів. Наприклад, В.В. Бугас та О.М. Науменко застосовують термін «трудовий потенціал підприємства» і тлумачать як «наявні та перспективні можливості